

עלון שבועי בעניני פרשת השבוע, יוצא לאור ע"י ארגון תורה וחסד:

'המרכז לערבות הדדית'

כ"ד בתמוז התשפ"ב - גליון 203 - פרשת מטות.

העלון מוקדש להצלחת: מאיר בן דבורה הי"ו.

מבט מהפרשה:

שמירה על המסגרת

"איש כי ידר נדר לה' או השבע שבועה לאסור אסור על נפשו לא יחל דברו ככל היצא מפיו יעשה".

מעניין לראות את ביאורו של מדרש רבה וכך הוא מביא:

אמר להם הקב"ה לישראל לא תהיו סבורים שהותר לכם להישבע בשמי, אפילו באמת - אין אתה רשאי להישבע בשמי, אלא אם כן יהיה בך כל המידות האלו: "את ה' אלוקיך תירא ואותו תעבוד ובו תדבק" ורק אז "ובשמו תישבע" (דברים ו). אם יש בך כל המידות האלו אתה רשאי להישבע ואם לאו אין אתה רשאי להישבע!

נשאלת השאלה מדוע רק אדם צדיק שיש בו את כל המידות הללו יכול להישבע? וכי לא יכול להיות אדם פשוט או אפילו רשע שישבע ולא יקיים?!

כדי להבין את התשובה נקדים משל למה הדבר דומה:

היו היו, שני שכנים עניים, אחד מהם היה חוטב עצים והשני היה גנב, לשניהם היו בנות שהגיעו לפרקן וצריכות להינשא. כאשר הגיעו בנותיו של חוטב העצים לפרקן השיא אותן אביהן ברוב פאר והדר, ואילו הגנב לא היה לו כסף דיו על מנת להשיא את בנותיו ונשארו אלו בביתו עד לגיל מאוחר מאד.

הגנב היה מתוסכל עד למאוד, הייתכן ששכנו "מצליח" יותר ממנו? ולכן הפציר הגנב בשכנו שיסביר לו איך הצליח להשיא את בנותיו ולתת להן נדוניה, בשעה שהוא עני ואביון כמוהו?

השיב לו חוטב העצים, שכך הוא מנהגו: ביום שבו שנולד לו ילד, עושה לעצמו קופת חיסכון קטנה הסגורה במנעול ובריה, ויום יום הוא נותן בתוכה שקל אחד, ועד שיגיע הבן לפרקו כבר יש לו עבורו כל צרכי הנישואין.

חוטב העצים הציע לשכנו שיעשה כך גם הוא, ארגז קטן סגור במנעול גדול וחזק וייתן בתוכו מידי יום מטבע עד שיתמלא ויהיה לו - לצרכי ביתו ובנותיו.

כששמע הגנב את דבריו ואת עצתו, פרץ בצחוק ואמר: "העצה הזאת טובה רק עבורך, כי כאשר תיתן את המטבע לתוך הארגז הסגור, יהיה מונח עד שיגיע הילד אל פרקו, ואין חשש שתפתח אותו לפני הזמן גם אם תהיה דחוק, אבל אנכי, הלא גנב אני, ואני פותח מנעולים הכי מתוחכמים אשר סגרו אחרים, וכל שבן מנעול פשוט וקטן כזה אשר אני שמת... הרי שבוודאי שאני אפרוץ אותו כאשר אהיה דחוק לכסף..."

וכן הוא הנמשל: מי ששומר על תורה ומצוות יכול לשמור על מסגרת ולקיים את נדרו, אבל פורץ המסגרות אשר גדרה התורה לא יוכל לשמור הבטחתו ויפרוץ בקלות את המסגרת שיצר בעצמו.

(ע"פ 'דבר תורה')

זמנים לשב"ק פרשת מטות: המולד: ליל שישי שעה 20:32 | 4 חלקים. הזמנים ע"פ לוח אור החיים – שעון קיץ.

הדלקת נרות: ירושלים*: 19:28 | תל אביב: 19:25 | חיפה: 19:28 | בית שמש: 19:25. *לנוהגים 40 דק' בירושלים: 19:08.

צאת השבת: ירושלים: 20:18 | תל אביב: 20:16 | חיפה: 20:19 | בית שמש: 20:16.

רבנו תם: ירושלים: 21:12 | תל אביב: 21:10 | חיפה: 21:13 | בית שמש: 21:09.

פניני אור החיים:

'ה' יתברך, דואג להמציא תיקון לידידיו, טרם מיתתם'

הפסוק אומר 'נקום נקמת המדינים מאת בני ישראל אחר תאסף אל עמך'.

ומבאר רבינו האור החיים הקדוש, שמקום מושבה של הנפש נקרא 'עמיו', וידוע שה' יתברך, מדקדק עם הצדיקים כחוט השערה, וכמאמר הפסוק 'וסביביו נשערה מאד', שמי שהוא סביב להקדוש ברוך הוא, ה' מדקדק עמו.

ובפרשת פנחס סיפרה התורה, שנשיא שבט שמעון היה עם האשה המדינית, והלך פנחס אצל משה רבנו, ואמר לו למדתני, שהבועל ארמית קנאין פוגעין בו, אמר לו משה רבנו קריינא דאיגרתא איהו ליהוי פרוונקא (פירוש, קורא האגרת הוא יעשה את מה שכתוב בה, זאת אומרת, תעשה את מה שאמרת) ואיך שלא יהיה, משה רבנו, הוא היה צריך לקיים את המצווה הזו, ולא קיימה, ונתקיימה על ידי פנחס, אם כן, חסר משה רבנו בתיקון נפשו, ועל הכל יביא האלקים במשפט, והקפיד ה' על משה רבנו, על שלא נקם.

ולזה כשהגיע זמן פטירתו של משה רבנו מן העולם, אמר לו ה', תעשה תיקון לדבר, על ידי שתינקום ממדין את אשר עשו לישראל, ואחר כך יושלם תיקון נפשו, ל'האסף אל עמיו' באין שטן ואין פגע רע.

וראה מה שכתב רבינו הקדוש בפרשת בלק, בשם אנשי אמת, שיש ב' הדרגות בצדיקים בשעת מיתתם, האחד, שיוצאת הנפש מן הגוף והולכת באין מסך מבדיל, באין מעכב עד מקום האושר העליון, ויש צדיקים שביציאת הנפש לא ישיגו גדר זה, ונמנעים ללכת תיכף ומיד ומתעכבים עד זמן מה, אם יהיה להם איזה חטאים וכדומה, ואפילו חטא כל שהוא יסובב הדבר...

ובפרשת כי תבוא כתב רבינו הקדוש, לפי שבעליית הנפש לעולם העליון לא תלך תיכף ומיד להקביל פני ה', עד שיכין עצמו בפרוזדור, ויש שמתעכבים עד שבעה ימים, או חודש, או ימים, ואחר כך עולה לגן עדן העליון הנקרא צרור החיים, והוא המקום אשר יבחר ה' לשכן שמו שם.

ורבותינו כתבו שזה לשון 'אסיפה' הנאמר אצל הצדיקים, שמיד לאחר פטירתם מן העולם הם 'נאספים לגן עדן'.

ומסיים רבינו הקדוש וזה לשון קודשו: וזה מחסדי אל ואהבתו לידידיו, ינחם במעגלי צדק.

[אור החיים מטות פרק לא פסוק ב']

סיפור לשבת:

הזהירות משבועה

מספרים על חסיד אחד, ירא ה' וסר מרע, שהיה מבאי ביתו של הסבא משפולי זכותו תגן עלינו אמן, אותו חסיד היה עשיר מופלג, ולא חסר לו מאומה, מלבד צרתו האחת, שלא זכה להיפקד בפרי בטן.

בכל פעם היה העשיר מתחנן על נפשו לפני רבו האדמו"ר הקדוש, שיבטיחו להיפקד בבן זכר של קיימא, אך הצדיק דחה בלך ושוב.

במשך חדשים רבים נדחה על ידי רבו עד שהחליט אותו חסיד להיכנס לרבנו, לשבת ולהטרידו, עד שיגזור אומר, שתפקד אשתו בפרי בטן.

אותו יום היה הסבא משפולי עסוק בדברים העומדים ברומו של עולם, לבטל גזרה קשה מעל ראשם של בני הקהילה, והנה פתאום מופיע אותו חסיד, ומתחיל להעסיק את הרבי בבקשה פרטית... התחיל הסבא לומר לו, שאין זו שעת הכושר, ועתה הוא עסוק והתחנן לפניו שיניחו ויבוא פעם אחרת.

אך החסיד בשלו: "איניניי זז עד שהרבי יגזור ויבטיח שאזכה השנה בבן."

הדבר עיכב את הרבי וציערו עד מאוד, וכל מה שעשה לא עזר, אלא החסיד הוסיף והכפיל להטריד את הצדיק, הרבי ביקש מהחסיד שילך, ואם לא יעשה כן הוא יתחרט.

אך גם לזאת לא שמע החסיד.

כראות הסבא משפולי, שהחסיד בשלו, אמר לו: "אני נשבע לך, כי לא יהיו לך בנים לעולם".

כשמוע החסיד את הדברים האלה נבהל וברח מיד מחצרו של הצדיק, ונאנח, כמי שחרב עליו עולמו. וכבר התייאש מדבר זה והשלים עם המציאות.

לימים נסע אותו חסיד לעיר קוריץ לצורך מסחרו, ושמע רבות אודות הרב הקדוש רבי פנחס מקוריץ זצ"ל, ועל היותו בעל רוח הקודש, בעל מופתים, ודבוק בה' יתברך בכל אבריו וגידיו.

שאל החסיד העשיר את בני העיר למצבו הכלכלי של רבי פנחס. וכששמע שמצבו הגשמי ירוד, עני מרוד הוא עד פת לחם. הלך לביתו ואמר לרבנית שתקנה לליל הסדר את כל הדברים על חשבונו. שולחן, כיסאות, מפות, מלבושים, בשר, עופות, דגים, יין, פירות וירקות, קמח למצה שמורה ועוד. וביקש בתמורה מהרבנית להתארח בבית הצדיק בליל הסדר.

שמחה הרבנית והתחילה להזמין את הדברים, ואילו מן הצד משתומם לו רבי פנחס, מדוע אין אשתו מטרידה אותו השנה על הכסף עבור הוצאות החג?

הרבי לא שאל מאומה, והמשיך בעבודת הקודש שלו.

בערב פסח רואה רבי פנחס שהבית מאיר, כלי כסף וכלי זהב, שמלות חדשות, רהוט חדש, כלים מבריקים, מיד שאל הוא את הרבנית: "מהיכן כל הפאר הזה?"

הצביעה הרבנית על האורח החסיד, ואמרה שהכול בזכותו.

נתן לו רבי פנחס יד לשלום וישבו לקדש. התחיל באמירת ההגדה, ולאחר הכוס השני, טרם ניגשו ליטול ידיים. שאלו רבי פנחס, מדוע הגיע? ומה חסר לו? סיפר לו אותו חסיד בקול בוכים, את מה שקרה אצל הסבא משפולי, ובקשו לבטל את השבועה, כדי שיזכה להיפקד בבן זכר של קיימא.

הרהר רבי פנחס רבות בבקשתו של העשיר, ואמר לו: "אם יש לי זכות בשמים, אני נשבע לך, כי עוד השנה הבאה אשתך תלד בן זכר של קיימא."

שמח אותו עשיר ונשק את ידיו של הצדיק, ואכן כך היה, לאחר שנה ילדה אשתו בן זכר.

הצדיק רבי ישראל מרז'ין זצ"ל, סיפר לחסידיו שבשעה שנשבע רבי פנחס מקוריץ, נעשה רעש גדול בשמים. שני צדיקי עולם נשבעו, שבועתו של מי תתקיים?!

פסק בית דין של מעלה: מי שלא נשבע אף פעם אפילו באמת, את שבועתו נקבל.

חקרו ובדקו וראו שרבי פנחס לא נשבע אף פעם בחייו, ולכן קיימו את שבועתו, לתת לאותו חסיד עשיר בן זכר של קיימא.

הדברים מאירים, וכתובים בפסוק בפרשתינו: "לא יחל דברו ככל היוצא מפיו יעשה"

פרוש: אדם שהוא לא מחלל את דברו ככל היוצא מפיו יעשה, כך מקיימים בשמים את דבריו.

עלינו להיזהר לשמור את דברינו ולקיימם, ולהיזהר רבות בעוון נדרים ושבועות, משום שאפילו אם מקיימם נקרא "רשע" ולכן הטוב ביותר לומר תמיד "בלי נדר" ולהיזהר לקיים כל הבטחותיו, כמו שנאמר: "מוצא שפתיך תשמור" ו"בזה נישא טובה וברכה לחיי העולם הבא, אמן."

(דבר תורה 'אור לנער')

בדיחות הדעת:

בסיום השיעור היומי, פנה התלמיד לרבו בשאלה:

זה עתה למדנו שאין בן דוד בא עד שתכלה הפרוטה מן הכיס.

משמע שבזה תלוי ביאת המשיח.

במקום אחר נאמר כי ביאת המשיח תלוי בזכות נשים צדקניות.

ענה לו המלמד, תלמידי היקר, שתגדל תבין שאין כאן סתירה:

"בזכות נשים צדקניות – תכלה הפרוטה מהכיס..."

"כבוד הרב, מה הדין אם נכנסתי בשבת לשירותים ואין שם טישו חתוך?"

- "שב ואל תעשה- עדיף..."

בקיצע'ר – חידוש קצר לשולחן השבת:

" וְנָבַח הָלַךְ וַיִּלְכֹּד אֶת קֶנֶת וְאֶת בְּנֵי־הָאֵל וַיִּקְרָא לָהּ נַבְּחַ בְּשֵׁמוֹ " (פרק ל"ב, פסוק מ"ב)

אמרו חז"ל (פסחים ק"ח) שכל המדבר לשון הרע, ראוי להשליכו לכלבים. שהרי שבמכת בכורות, שהייתה בחצות הלילה (וזה הזמן שהכלבים צועקים כמובא בגמרא, ברכות ג'), בכל זאת שתקו. ולהם אין שכר ועונש. קל וחומר ליהודי, שאם נהר מקבל שכר, ואם לא אזי מקבל עונש. וזה נרמז בפסוק "ויקרא לה", שראשי תיבות לה זה לשון הרע, ואדם שמדבר לשון הרע מתגלגל בנובחה, שזה כלב.

ומעשה בתלמיד חכם שראה איזה 'רב' רפורמי, ושאל אותו 'מה אתה פוסק לשואלים אותך על עוף ובשר שיש ספק אם הם כשרים או לא?'. 'אני נוהג להחמיר בכל', ענה הרפורמי. אמר לו התלמיד חכם 'אספר לך מעשה ותבין למי אתה דומה. מעשה בכפרי שהייתה לו משחטה של עופות. וכל פעם שהיו לו שאלה או ספק - היה לוקח את העופות לרב המקומי, שפסק לו לפי ההלכה כמובן. עד שביום מן הימים פגש הכפרי איזה אדם, שאמר לו "בשביל מה לך לטרוח כל פעם לילך לבית הרב ולעמוד בתור? אתה יכול לבדוק זאת במהירות יתירה, שהרי כתוב בתורה 'ולכל בני ישראל לא יחרץ כלב לשונו', והם קיבלו פרס. וכל טריפה בשדה - לכלב תשליכון אותו. ולכן תיתן את העוף לפני הכלבים. אם הם יאכלו - סימן שזו טרפה. ואם לא - זה גלאט למהדרין".

הכפרי התמים שמע ל'עצה' והחל לתת לכלבים את כל העופות שהיה בהם ספק. לאחר כמה שבועות ראה שהעסק לא משתלם, ולכן חזר לרב. שאל אותו הרב 'מה קרה שכמה שבועות לא הגעת, האם לא היו בעיות בעופות?'. 'היו בעיות', ענה הכפרי, 'אבל עשיתי בדיקה עם הכלבים לבדוק אם זו טריפה או לא' 'אם כך, למה הפסקת?'. שאל הרב, 'הרי זו בדיקה מצוינת'. אמר הכפרי 'הכלבים מחמירים מדי, כבוד הרב. את הכל הם אכלו, ולכן חזרתי אליך'.

כאן פנה התלמיד חכם לרפורמי ואמר לו 'אתה מחמיר כמו הכלב, וזה מה שאנחנו מתוודים ביום הנורא, יום הכיפורים - את אשר אסרת - התרתי. ואת אשר התרת - אסרתי'. ויהי רצון שלא ניכשל לעולם ועד.

(ע"פ 'ובחרת בחיים')

חודה של פרשה -

חידה מפרשת השבוע ע"פ הפסוקים ורש"י, בעריכת הרב ישראל בראורין שליט"א.

היכן הפרשן הגדול מונה.

את ארבעת המקרים שגדול הנאמנים שם טועה.

וזאת בשל ריתחא יתרה.

התדע לבאר ולהביא ראיה לאלו אמרים בחידה?

פתרונות ניתן לשלוח עד ליום רביעי הקרוב בדרכים הבאות:

א. בעמדות 'נדרים פלוס' באמצעות שלח הודעה. (קוד קופה 6500, ע"ש המרכז לערבות הדדית)

ב. השארת הודעה במענה הממוחשב בטלפון: 02-5-696-515. ג. שליחת הודעה במיל: ALONHLH@GMAIL.COM

- יש לשלוח תשובה מליאה בצירוף שם הפותר, והיכן קיבלתם את העלון.

בין הפותרים נכונה יוגרל שובר לעניבה יוקרתית מתנת בוטיק האופנה 'דיוויס' מלכי ישראל 8 ירושלים.

ב"ה

לתועלת הציבור: קיים גמ"ח להשאלת

גמרות שוטנשטין, וספרי טוש"ע.

ברח' אבינועם ילין 13, שכונת גאולה י-ם.

לפרטים: 054-844-86-83.

או בקו המידע: 02-590-7438

מיוזג גראס

רב קווי: 1599-578-946

בני ברק: ר' עקיבא 52 פסאג' | ירושלים | אלעד | ביתר עילית
מזדעין עילית | בית שמש | אשדוד | נתיבות | חיפה